314

Η ΕΟΡΤΗ ΤΩΝ 40 ΜΑΡΤΥΡΩΝ

ΕΝ ΑΔΡΙΑΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΗΤΟ ἡμέρα Παρασκευὴ Μαρτίου 9, 1839. Αἱ χιόνες εἶχον διαλυθῆ, ὁ Βορρᾶς ἔπνεεν ἐλαφρότατος, ὁ δὲ ἥλιος ἀνέτειλε πυριφλεγὴς θερμαίνων τὰ πεπηγότα. Τὴν ἡμέραν ταύτην, καθ' ἣν ἡ Ἐκκλησία γηραίρει τὴν μνήμην τῶν 40 Μαρτύρων, τὰ σήμαντρα τῶν ἐκκλησιῶν ἐσήμαινον, ὁ κράκτης διὰ τῆς λιγυφθόγγου φωνῆς ἐκάλει τοὺς χριστιανοὺς εἰς τὴν ἐκκλησίαν «ὁρίστι κοκόνις εἰς τὴν ἐκκλησίαν» καθότι οἱ ἄνδρες προηγοῦντο καὶ δὲν εἶχον ἀνάγκην προσκλήσεως.

Πρόκειται νὰ διηγηθῶμεν ἐν συντομίᾳ ἱστορικόν τι θλιβερὸν λαβὸν χώραν κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἐν Ἀδριανουπόλει, ὅπως ἅπαξ ἔτι καταδειχθῇ τὸ μάταιον τοῦ ἐν τῷ πλάνῳ τούτῳ κόσμῳ ἀνθρωπίνου βίου.

Οἱ προπάτορες ἡμῶν Ἀδριανουπολῖται ὁμολογουμένως ἐφύλαττον ἀκριβῶς τὰ θρησκευτικὰ καθήκοντα, τὰ ἐν ταῖς οἰκίαις πατριαρχικὰ ἔθιμα, τὰς ἐν συναναστροφαῖς ἀξιοζήλους συμπεριφοράς. Ἀλλ' ἐπεδίδοντο καὶ εἰς τὰς ἀθῴας ἐξοχικὰς διασκεδάσεις καθ' ὡρισμένας ἐποχάς, ἃς παρέλαβον ἐκ προγονικῶν δεισιδαιμονιῶν καὶ ἐξετέλουν ὑπὸ τὸ κράτος τῶν θρησκευτικῶν πεποιθη-

215

σεων. Αἱ διασκεδάσεις τῶν Ἀδριανουπολιτῶν καθ' ὅλην τὴν Διακαινήσιμον ἑβδομάδα τοῦ Πάσχα, αἱ καθ' ὅλον τὸν μῆνα Σεπτέμβριον ἐκδρομαὶ εἰς τὰς ἀμπέλους, αἱ κατὰ τὸν χειμῶνα οἰκογενειακαὶ συναναστροφαί, ἀθῷαι, συμπαθεῖς, τὴν ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἀγάπην καὶ ἠθικὴν ἀνάπτυξιν συνδυάζουσαι, εἰσὶν ἀπαράμιλλοι, καὶ ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν ὑγιεινῆς ὠφέλιμοι.

Τοιαύτην λοιπὸν ἐκδρομὴν ἐν τῇ ἐξοχῇ φέρουσι κατὰ παράδοσιν καὶ τὴν ἡμέραν τῶν 40 Μαρτύρων. Ἐξήρχοντο σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις καὶ ἐπὶ τὴν ὄχθην τοῦ Ἄρτα ποταμοῦ στρωννύοντες ἔτρωγον, ἔπινον, ἐχόρευον, ἠδολέσχουν, καὶ κατὰ τοὺς ἰατροὺς ἀνέπνεον καθαρὸν ἀέρα. Ἐὰν ἡ ἡμέρα ἦτο ἀνάστατος, ἀλλὰ καὶ ἡ νὺξ ἦτο ἀεικίνητος· διότι κατὰ ταύτην παρεσκευάζοντο τὰ γιαλὰν γιαπράκια, τυπικὸν φαγητόν, ἐξ οὗ καὶ ἡ παροιμία «σαράντα νὰ φᾶς, σαράντα νὰ πιῇς καὶ σαράντα νὰ χορεύσῃς» (1). Ἐν τῇ παρασκευῇ τοῦ φαγητοῦ τούτου πολλάκις ἐλάμβανον χώραν καὶ μικροκαυγάδες μεταξὺ πενθερᾶς καὶ νύμφης, τῆς μὲν ἐπιμενούσης ὅτι διὰ τῆς σταφίδος Σουλτανιὲ γίνεται νόστιμον, τῆς δὲ διὰ τοῦ Κουρεντῆ.

Ἡ ἡμέρα διῆλθεν ἐν πάσῃ χαρᾷ καὶ θυμηδίᾳ. Εἰς τὰ πρόσωπα ὅλων ἐφαίνετο ἡ φαιδρότης, ἐν τῇ καρδίᾳ ἡ εὐχαρίστησις, καὶ ἐν τῇ ψυχῇ ἡ εὐφροσύνη. Αἱ ὧραι τῆς χαρᾶς, λέγουσιν, ἀστραπηδὸν διέρχονται, αἱ δὲ τῆς λύπης ἐπικάθηνται βαρέως. Οὕτω ἡ ἡμέρα ἔκλινεν εἰς δύσιν, καὶ οἱ πάντες ἤρξαντο ἀναχωρεῖν πρὸς ἐπάνοδον εἰς τὰς ἑστίας των. Ἡ ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Ἄρτα γέφυρα

---

(1) Ἐν Σηλυβρίᾳ λέγουσι «σαράντα φᾷς, σαράντα πιῇς, σαράντα δόσ' καὶ τὴν ψυχήσ'. (καθόσον εγώ γνωρίζω, αντί και την ψυχή σ' » μου την ψυχή σ'

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

316

ἐν τῇ διόδῳ αὐτῆς ἦτο ξυλίνη, καὶ ἐπομένως ἐδέχθη τὸ ἄχθος μέγα· αἱ δυνάμεις αὐτῆς δὲν ἀντέσχον, ὅτε δὲ τὸ πλῆθος ὅλον διήρχετο αὐτήν, καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν ἄκρων ἐθεῶντο τὸν ποταμὸν μεθ' ὁρμῆς ῥέοντα, οἱ δὲ ἔβαινον πρὸς τὸ τέρμα, ᾐσθάνθησαν αἴφνης τριγμόν τινα ἀπαίσιον, ἐμβαλόντα τὸν φόβον· δεύτερος τριγμὸς φοβερώτερος τοῦ πρώτου ἐπέφερε τὴν σύγχυσιν, τὴν φυγήν, καθ' ἣν ἐν τῷ μέσῳ ἡ γέφυρα ὑποχωρεῖ, καταρρέει, καὶ συμπαρασύρει πλῆθος ἀνθρωπίνων ὑπάρξεων.

Ὦ! φοβερὰ ἡ στιγμή. ... Τὸ πρωῒ θυμηδία, καὶ τὸ ἑσπέρας κλαυθμοὶ καὶ ὀδύνη. Οἱ πνιγέντες ἀριθμοῦνται εἰς 100-150.

Τὸ ἐπιὸν ἔτος ἐπεσκέφθη τὴν πόλιν ἡ Α. Μ. ὁ Σουλτάνος Μαχμούτ, διαταγῇ τοῦ ὁποίου ἀνηγέρθη ἡ νῦν γέφυρα λιθίνη (Γενῆ Κιοπροῦ) Νέα γέφυρα, καὶ ἥτις δικαίως ἔδει καλεῖσθαι ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀναμορφωτοῦ ἐκείνου Σουλτάνου «Μαχμουτιέ.»

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ἐν ἁγίῳ ὄρει Ἄθω. 1896 κατὰ Ὀκτώβριον.

Ἀλέξανδρος Ε. Λαυριώτης
Ἀδριανουπολίτης

Απόσπασμα εκ της Θρακικής
Επετηρίδος του 1897.